

EL VALOR ÉS RELATIU

Una vegada la meva àvia va explicar-me una història. Me l'havia repetit mil vegades i no només perquè fos una fanàtica de les matemàtiques sinó també perquè deia que explicava molt bé el valor de les coses. Recordo perfectament la primera vegada que va explicar-me-la perquè vaig arribar amb un bon disgust a casa seva perquè algú m'havia dit la típica frase: "ets un zero a l'esquerra!", comentari que jo no em vaig prendre bé. En aquell moment per a mi aquella frase era com un insult que volia dir que no servia per a res però amb el temps el significat es va anar polint i ho vaig acabar entenent com un "donaria igual que no hi fossis" o més aviat com un "no m'aportes res".

El cas és que quan vaig explicar-li el que havia passat va dir-me que portava molt temps esperant que aquell moment arribés i que ja era prou gran com per que m'expliqués "la història dels valors dels nombres".

Es va asseure i va començar a parlar tota decidida:

-En una realitat paral·lela hi ha el món dels nombres, en el qual cadascun d'ells té un valor. En aquest món la majoria dels nombres estaven frustrats perquè tots aspiraven a ser més alts però sense cap mena de dubte, el 0 és el que pitjor ho portava ja que tots se'n burlaven d'ell dient que era l'únic que no tenia cap mena de valor. Els seus amics més propers l'havien intentat convèncer de que era un dels nombres més especials que existien però ell mai s'ho va arribar a creure. Li explicaven una i mil vegades que ell tenia propietats que cap nombre més tenia però ell no les entenia com a avantatges. Li havien explicat que era l'únic element neutre en les sumes i restes, és a dir, que quan a un nombre se li sumava o restava el seu valor el resultat era el nombre original, però res. Ell ho entenia com a que era un nombre que no aportava res a ningú. Per intentar convèncer-lo van insistir en el fet que una de les

seves propietats és que era un nombre absorbent en les multiplicacions, el que volia dir que quan un nombre és multiplicava amb ell, aconseguia convertir el resultat en un 0. Però això tampoc li va semblar pas cap cosa positiva i es va sentir encara pitjor, ja que deia que no només no tenia valor ell sinó que aconseguia treure els valors als altres. Més tard també van intentar-ho explicant-li el seu valor indeterminat o indefinit en divisions de zero dividit entre zero i qualsevol nombre dividit entre zero, respectivament, però això només va aconseguir ofendre'l encara més perquè es veia com un incomprès de la societat dels nombres.

A tot el que aspirava a la vida el 0 era a esdevenir un nombre que tingués un valor diferent a 0. Era tan difícil? La veritat és que sí que ho era perquè havia provat de tot al llarg de la seva vida. No hi havia manera d'esdevenir un nombre diferent de zero perquè cap d'ells volia apropar-se a ell. Així doncs, mai podia jugar a les operacions amb els altres nombres perquè tots ells deien que, o bé seguirien sent el mateix nombre o bé acabarien esdevenint zeros com ell i perdrien tot el valor.

Veia com els seus companys es multiplicaven i es dividien entre ells però a ell mai no el van deixar jugar. El 0 havia perdut totes les esperances. Ja havia acceptat que mai seria com els altres i que mai l'acceptarien.

De sobte, un dia anava rodolant cap a casa seva i es va topar amb una "e". Semblava trista i el 0 va preguntar-li què li passava. La "e" va començar a explicar el rebuig que sentia per part de tots els altres nombres per les seves diferències i el 0 es va sentir tan identificat que la conversa es va allargar. La "e" va explicar-li que mai volien jugar amb ella perquè deien que era un nombre transcendent, pel simple fet de no ser arrel de ninguna equació algebraica amb coeficients enters no nuls. A més, també li havien dit tota la vida que era una irracional ja que no s'obtenia de ninguna divisió i a sobre la insultaven dient que era un nombre infinit i que era impossible de comprendre. El 0

va sentir-se identificat després de tant temps i va explicar-li la seva història també. Tots dos estaven cansats dels insults que els havien perseguit tota la vida. Tan sols aspiraven a ser un nombre com qualsevol altre! Es van fer amics de seguida i junts van seguir pensant maneres per esdevenir un nombre enter positiu.

Un dia com qualsevol altre la "e" va anar a visitar al 0 i tota entusiasmada li va dir que havia trobat la solució al seu problema. La solució estava en què la "e" s'elevés a 0, sent així el resultat 1. El 0 ho va trobar magnífic i així ho van fer! Després de molta investigació i molta preparació, van aconseguir construir una escaleta i van minimitzar el tamany del 0 per poder fer-ho. Un cop hi va ser dalt de repent va aparèixer un signe d'igual, van saltar unes espurnes i... Un 1 va ser el resultat!

La "e" i el 0 estaven més feliços que mai perquè per fi havien aconseguït el que tant temps portaven buscant. I sobretot, el que més feliç els feia no era haver esdevingut el que tant temps portaven buscant, sinó el fet que havien esdevingut aquell nombre els dos junts, operant-se, allò que mai els havien deixat fer. Havien estat per primera vegada en una posició diferent, on sí es tenia en compte el seu valor.

La meva àvia va fer una pausa i va somriure com a símbol de que s'havia acabat la història. Va mirar-me i va afegir:

-El 0 aspirava a més, a tenir més valor. El seu valor no va canviar pas. Un 0 és un 0. Davant, darrera, a la dreta o a l'esquerra. Es miri del revés o de l'inrevés. Però, que sigui un 0 vol dir que no tingui cap valor?-va contestar-se ella mateixa- Absolutament no. Va tardar molt temps a aconseguir el seu propòsit, però ho va fer. Ho va aconseguir quan va trobar el seu lloc, on va esdevenir allò que sempre havia somiat. Jo vaig riure i vaig pensar: "ella i les seves lliçons matemàtiques..."

Una vegada més em va mirar i va xiuxiuejar-me a cau d'orella:

-A tots ens han dit alguna vegada que som un 0 a l'esquerra, el problema és que qui ho diu no sap què ens està fent un compliment.

Zerito